

***Farishta* - Marc Pastor**

Marc Pastor (Barcelona, 1977) és el David Lynch de la literatura catalana. Les seves novel·les ens atrapen des de la primera pàgina, però a partir de cert moment ens fan entrar en una altra dimensió: llavors hem de reconsiderar tot el que hem llegit a la llum de les novetats, que en el cas de Pastor solen incloure viatges en el temps. Com en Lynch, les imatges ens capturen, però el que resulta més característic és la trama.

Farishta, la cinquena novel·la d'aquest autor, inclou menys jocs lingüístics que les anteriors, però en canvi les formes que adopta la narració són més variades: dietari personal, retalls de premsa, transcripcions d'entrevistes, informes, mapes, croquis, dibuixos infantils, postals, fotografies, notes manuscrites, anàlisis clíniques, un *top five* de petons... Aquesta diversitat de formats no és una diversió autocomplaent, sinó que està situada al servei d'una trama complexa.

Farishta -afganesa adoptada per una família russa- és una noia de divuit anys que l'any 1993 comença a treballar en un arxipèlag secret de la Polinèsia on viuen una dotzena de parelles de milionaris retirats del món. Indicis com ara el descobriment de micròfons i l'aparició d'helicòpters nocturns la duen a pensar que en aquest microcosmos se li oculta alguna cosa fosca. Una de les hipòtesis més plausibles és l'experimentació amb clons; d'altres són una conspiració mundial i la paranoia (potser induïda).

El material base de *Farishta* és el dietari de la protagonista, que incorpora tant esdeveniments com sospites. Al contrari que ella, el lector accedeix a altres fonts d'informació, que, amb tot, no li responen totes les preguntes. D'aquesta manera, sabent més que *Farishta* però sense arribar a l'omnisciència, ens posem en mans de l'autor, que ens condueix de manera inexorable al final. Llavors, darrere els trets i les bombes, sentirem també com la trama explota, es regira i ens fa pessigolles al cervell. Els personatges es refonen, el paisatge no és el que semblava, el dietari és una eina al servei d'un crononavegador, hem estat astutament enganyats. En paraules del narrador, "Tots patim la síndrome de Zugzwang quan ens enfrontem amb el Continuum".

Rectifico, doncs: Marc Pastor no és el nostre Lynch, sinó el nostre Christopher Nolan. Com ell, va començar amb produccions senzilles, en blanc i negre, i de mica en mica ha anat enriquint les trames amb quartes i cinquenes dimensions. El camí que va de *Following* a *Interstellar* passant per *Memento* no és gaire diferent del que condueix de *Montecristo* a *Farishta* passant per *Bioko*. Els llibres van guanyant en volum, però sobretot en capes de significació. Com en el cas de Nolan, correm el risc de meravellar-nos tant amb la superproducció que se'ns escapi el rerefons narratiu o filosòfic, però igualment l'experiència val la pena.

Íntimament relacionades, les novel·les de Pastor reprenen els temes clàssics de la cultura pop (els vampirs, els nazis, el rock, els crononautes), però no des d'una postura retroconservadora, sinó amb la personalitat pròpia que proporciona la imaginació, la disciplina i la freqüentació dels clàssics moderns. Actualment, Pastor no és només un autor català que val la pena llegir, sinó que els seus llibres, traduïts a una dotzena de llengües, poden competir en qualsevol llibreria del món. Si Jaume Cabré ateny la globalitat a partir del que és local, Pastor és llegit pels catalans tot i globalitzar les trames.

Vicenç Pagès Jordà